

Å HØYRE TIL

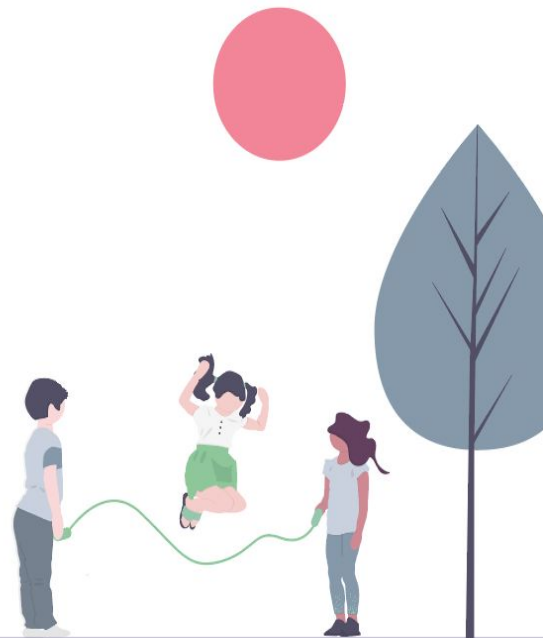
Vondt er av alle andre
bli trakka på og trengd

Men vondare å veta
at du er utestengd

Det er så mangt i livet
du ventar deg og vil

Men meir enn det å vera
er det å høyre til

Jan-Magnus Bruheim

Skole og hjem - sammen

Skole-, hemsamarbeidets betydning for læringsmiljøet

— DNSM januar 2024 —

Hvorfor inviterer vi til dette foreldremøtet?

- Tydeliggjøre og skape felles forståelse for skolens verdigrunnlag
- Gi innsikt i skolens mandat og hvordan skolen jobber og skape felles forpliktelse i arbeidet for best mulig læringsmiljø for alle.
- Forankre og begrunne skolens praksis i forskning og skolens grunnlagsdokumenter.
- Motivere til felles arbeid, innsats og ansvar for et godt læringsmiljø
- Avklare på hvilke områder, og hvordan, foresatte kan bidra og medvirke i skolen
- Fordi dere foresatte er den viktigste ressursen vi og elevene har.

Vi vil alle, alle barns beste!

“What the best and wisest parent want for his own child, that the community must want for all its children.

Any other ideal for our schools is narrow and unlovely; acted upon, it destroys our democracy”

John Dewey

Forventninger

Alle foreldre vil på ulike måter ha forventninger til skolen og til det samarbeidet de skal ha med lærerne. Forventningene er etablert både gjennom foreldrenes egen skolegang og gjennom de erfaringene de har som foreldre i skolen. Ikke alle disse forventningene er nødvendigvis hensiktsmessige, og det er ikke sikkert de er i samsvar med skolens forventninger til foreldrene. I en undersøkelse uttaler for eksempel halvparten av norske foreldre at de er usikre på skolens forventninger til dem som foreldre i skolen (*Nordahl, 2007*).

Skolens mandat kan noen ganger kollidere med foresattes forventninger. Felles forståelse for de ulike mekanismene som slår inn i et fellesskap og tydelige, eksplisitte og felles forståtte mål for både ansvar, samarbeid og hva skolen er/skal være, på alle nivå, kan være et viktig sted å begynne.

Begrepet læringsmiljø

Hva er et godt læringsmiljø, og hvorfor er det viktig?

Et godt læringsmiljø er et miljø og en kultur som gir best mulig forutsetninger for læring og utvikling. Når læringsmiljøet er raust og støttende og inkluderende, danner det grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, som sammen uttrykker og viser felles verdier og holdninger til eleven, læring og hvordan man er mot hverandre, og støtter, veileder og samarbeider med elevene om dette.

Et dårlig læringsmiljø er et miljø og en kultur som ikke oppleves som støttende og raust og inkluderende. Når de voksne uttrykker at de har ulike verdier og holdninger til eleven, læring og hvordan man er mot hverandre, kan elevene oppleve at forventningene er utydelige. *Utydelige forventninger kan oppleves uforutsigbart og utrygt og vanskelig å forholde seg til. Hva gjelder? Føler elevene seg utrygge, kan det hemme læring og utvikling.*

Hva er skolens mandat, oppdrag og ansvar?

Grunnlagsdokumenter som bestemmer hva skolens mandat og oppdrag er:

- Lowerk - Privatskoleloven og [Opplæringsloven](#)
- [Formålsparagrafen](#)
- Læreplanen - Overordnet del [Utdanningsdirektoratets regler og retningslinjer](#)

§ 1-1. Formålet med opplæringa

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne mestre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Kjernen i opplæringsloven

2 hovedmål for og i opplæringen:

1. Elevene våre skal vokse opp som robuste individer med god selvfølelse og de beste forutsetninger for å mestre livet, og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.
2. Alle elever skal ha et trygt og godt læringsmiljø

Vår visjon er at hver eneste elev skal etter 13 års opplæring på DNSMálaga kunne si at:

"På skolen har jeg blitt møtt med tillit, respekt og krav og de har gitt meg utfordringer som har fremmet lærelysten min. Gjennom skolegangen har jeg fått utnyttet evnene mine og jeg har trivdes på skolen."

Skolens oppdrag

“Skolen har et samfunnsmandat, hvilket betyr at samfunnet har gitt skolen et oppdrag. Dette oppdraget er bredt. Det starter med individet, den enkelte elev, som skal tilegne seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanser. Dette skal legge grunnlaget for at eleven senere i livet skal kunne ha et arbeid og forsørge seg selv. I tillegg til kunnskaper, ferdigheter og kompetanser skal skolen bidra til at elevene utvikler holdninger og verdier. Disse er artikulert i formålsparagrafen og er samlet et uttrykk for hvilken type borgere nasjonen ønsker at skolen skal bidra til å danne. På denne måten kan skolens samfunnsmandat forstås som et individuelt prosjekt og et samfunnsprosjekt. Felles for begge er at skolen skal utdanne og danne personer som støtter opp om og viderefører samfunnet som politisk prosjekt – med andre ord demokratiet.”

Hvordan tenker du om skolens oppdrag?

Hva tenker du blir foresattes rolle?

Hvordan bør skole og hjem samarbeide om dette?

Hva blir viktig når ting er vanskelig?

Dette er (litt av...) skolens mandat og ansvar

“ Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle”

“...det er viktig at skolen bidrar til at foreldrene blir kjent med hverandre og hverandres barn. På den måten kan foreldregruppen utvikle felles normer for hvordan de vil støtte barn og unges læring og utvikling både på skolen og hjemme.”

Skolen skal støtte og bidra til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene og i skolehverdagen for øvrig. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen.

Å kunne sette seg inn i hva andre tenker, føler og erfarer, er grunnlaget for empati og vennskap mellom elevene. Dialog står sentralt i sosial læring, og skolen skal formidle verdien og betydningen av en lyttende dialog for å takle motstand.

Skolens oppdrag og ansvar forts.....

“Samarbeidet mellom hjem og skole har som utgangspunkt at foreldrene har hovedansvaret for oppdragelsen av sine barn. (...)dette ansvaret ikke kan overlates til skolen, men bør **utøves i et samarbeid mellom skole og hjem.**”

Kunnskapsløftet

Alle skal lære å samarbeide, fungere sammen med andre og utvikle evne til medbestemmelse og medansvar.

Kunnskapsløftet, Overordnet del, Prinsipper for læring, utvikling og danning

“(...) **elevenes læringsmiljø også omfatter foreldrene.** Skolen har ut fra dette en **forpliktelse til både å informere, ha dialog med og la foreldrene ha medvirkning** i spørsmål som angår deres barn.”

Kunnskapsløftet

Skolen skal sørge for samarbeid med heimen, jf. opplæringslova § 1-1 og § 13-3d. Foreldresamarbeid skal ha eleven i fokus og bidra til eleven sin faglige og sosiale utvikling. Eit godt foreldresamarbeid er ein viktig ressurs for skolen for å styrkje utviklinga av gode læringsmiljø og skape læringsresultat som mellom anna fører til at fleire fullfører vidaregåande opplæring.

§ 20-1 Opplæringsloven

Hva sier forskning om betydningen samarbeid mellom skole og hjem har for elevenes læringsmiljø?

Betydningen av skole-hjem samarbeid

“Forskning viser at et godt samarbeid mellom hjem og skole, der også foreldrene har en aktiv rolle, har positiv betydning for barn og unge på en rekke områder relatert til skolen. Det fører til bedre læringsutbytte, bedre selvregulering, bedre trivsel, færre atferdsproblemer, mindre fravær, gode relasjoner til medelever og lærere, bedre arbeidsvaner, en mer positiv holdning til skolen, bedre leksevaner og arbeidsinnsats og høyere ambisjoner med hensyn til utdanning”

(Forskningsartikkel : Epstein et al., 2002; Epstein, 2005; Fan & Chen, 2001; Semke & Sheridan, 2010).

Skolens og foresattes felles ansvar

“På kvar grunnskole skal det vere eit foreldreråd (FAU edit.)der alle foreldre som har barn i skolen, er medlemmer. Foreldrerådet skal **fremje fellesinteressene til foreldra og medverke til at elevar og foreldre tek aktivt del i arbeidet for å skape godt skolemiljø. Foreldrerådet (FAU) skal arbeide for å skape godt samhald mellom heimen og skolen, leggje til rette for trivsel og positiv utvikling hjå elevane og skape kontakt mellom skolen og lokalsamfunnet.**

§ 11-4.Opplæringsloven

“Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. **De ansatte på skolen, foreldre og foresatte og elevene har sammen ansvar for å fremme helse, trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser.**”

Overordnet del 3.1

“**Elevene og hjemmet har også et ansvar** for å bidra til et godt fellesskap og miljø. Slik den enkelte elev bidrar til fellesskapet på skolen, bidrar fellesskapet til den enkeltes trivsel, utvikling og læring.”

Overordnet del 2.1

“**Ved at foreldrene engasjerer seg sammen med læreren i elevgruppen** og ikke bare har fokus på egne barn, vil de fungere som gode rollemodeller for hvordan man kan bidra til å fremme et positivt fellesskap i klassen. Dette er viktig blant annet for å forhindre sosial ekskludering elevene imellom.”

Kunnskapsløftet

Hva kjennetegner et godt skole, - hjemssamarbeid?

Det foresatte er opptatt av, blir elevene opptatt av: "Skoler som generelt har et godt læringsmiljø, er gjerne preget av gode samarbeidsrelasjoner på flere plan (Hattie, 2009). Dette er skoler som har et "åpent" klima og er fleksible i møtet både med elever og med foreldre (Westergård, 2010). **Foreldrenes engasjement og sosiale ressurser er sentralt for formidling av skolens normer og verdier. Elevene vil lettere ta til seg skolens normer og verdier når foreldrene også støtter disse.** Foreldrenes samarbeid både med skolen og med hverandre utgjør derfor en viktig del av det totale læringsmiljøet."

Foreldresamarbeid er like viktig når elevene blir eldre: "Selv om skole-hjem samarbeidet synes å være av særlig betydning for de yngre elevene i skolen, er det godt dokumentert at det har betydning for elever i alle aldersgrupper, også for ungdom"

(Desforges & Abouchar, 2003; Nokali, Bachman & Votruba-Drzal, 2010)

Alle relasjoner i skolen er like viktige: "Skoler som har et godt læringsmiljø er gjerne preget av gode samarbeidsrelasjoner på flere plan. Gode relasjoner mellom lærere, foreldre og elever er med på å bygge en positiv skolekultur som kan ha en forebyggende effekt på negativ atferd elevene imellom."

UDIR

Snakk sammen noen minutter:

Hvor viktig tenker *du* at foresatte er for læringsmiljøet?

Hva kan foresatte bidra med for å skape et enda bedre læringsmiljø?

Hvordan kan FAU bidra?

Hva kan skolen gjøre for å legge til rette for et enda bedre samarbeid for et trygt og godt læringsmiljø?

Sarkasme - Læringsmiljøsenderet Stavanger

Hva tenker du om måten læreren håndterte denne situasjonen? Finnes det flere alternative måter å håndtere denne situasjonen på? Hvilken virkning tror du den første måten som blir vist har på:

1. eleven som mottar kommentaren?
2. eleven som gir kommentaren ?

Hvilken virkning tror du den andre måten som blir vist har på:

1. eleven som mottar kommentaren?
2. eleven som gir kommentaren?

Tenk deg at du er læreren her:

Hvordan ville du ha håndtert denne situasjonen?

Ville du ringt hjem?

Hva ville dine forventninger til foresatte vært da?

Tenk deg at du er forelder til en av disse elevene:

Hvordan ville du reagert som forelder dersom skolen ringte hjem og fortalte at ditt barn sa dette til et annet?

Hva ville dine forventninger til skolen vært da?

Hvordan ville du reagert dersom det var ditt barn som fikk disse kommentarene?

Ville du ønske at skolen ringte deg?

Hva ville dine forventninger til skolen vært da?

**Tenk over disse spørsmålene 2 minutter for deg selv.
Snakk sammen med de du sitter på bord med om hva du tenkte.**

Nyere mobbeteori har tre kjerneelementer som må knyttes opp til læringsmiljøet:

1. Behovet for å høre til

2. Angsten for å bli ekskludert og

3. Fokuset på fellesskapets betydning for opplevelsen av et trygt og godt læringsmiljø

(Schott & Søndergaard, 2014).

Fra fokus på at mobbing er knyttet til antall ganger og over tid til at mobbing er sosiale prosesser på avveie *(Schott & Søndergaard, 2014)*. Disse sosiale prosessene er dynamiske, påvirkbare og avhengige av de voksnes holdninger, kunnskap og handlinger ...() Når mobbing oppstår er dette er en del av det utfordrende livsmestringslandskapet der barn og unge er totalt avhengig av de voksnes tilrettelegging for øvelse, støtte og veiledning.

Fra fokus på aggresjon, manipulasjon og ondskap til fokus på behovet for å høre til, være en del av et fellesskap og medvirkning *(Hansen, 2014, 2018; Kofoed & Søndergaard, 2013)*.

Dette betyr f.eks at aggresjon kan anses som en del av mobbeprosessene mellom barn og unge, men ikke aggresjon forstått som aggressive, fastlåste personligheter. Aggresjon blir her forstått som sinne og fortvilelse, som reaksjoner hos barn og unge i utfordrende situasjoner, og som en del av de sosiale prosessers utfordringer.

[Hvorfor oppstår mobbing? Om mobbingens mekanismer.](#)

Samarbeid skole- hjem, det viktigste verktøyet vi har

Hjemmet og skolen er de mest betydningsfulle utviklingsarenaene barn og unge har.

Barn og unge i dag tilbringer langt mer tid i skolen enn tidligere. Det de erfarer her, får stor betydning for deres fungering og videre utvikling.

Skolen og klasserommet er ikke bare et sted der det foregår undervisning og faglig læring. Det er også et sted der det foregår sosial samhandling mellom elevene, der målet er tilhørighet og relasjoner med jevnaldrende. Dette krever et sett av sosiale ferdigheter og sosial kompetanse, og disse må man trene på. I jevnalderrelasjonene foregår det i stor grad sosial læring og posisjonering.

En mer eksplisitt vektlegging av sosial kompetanse kan bidra til en bedre sosial og personlig utvikling for elevene. Kvaliteten på læringsmiljøet i skolen og i klassene har en klar sammenheng med hvordan de sosiale relasjonene mellom elevene er og omvendt.

Dette innebærer at skolens samarbeid med foresatte er viktigere enn noen gang.

Den profesjonelle elev

Ivar Bjørgen, professor, NTNU

- Har kunnskap om hvordan man lærer
- Har kunnskap om hvor kilder finnes og hvordan de skal brukes
- Har kunnskap om læring ved samarbeid med andre
- Har kontroll over sin egen arbeidstid og sin egen arbeidsinnsats
- Vet hva målet er og kriteriene for hva som er godt og mindre godt i forhold til målet
- Evne til å se hva læringen kan brukes til
- Har kunnskap om hvordan læringen kan dokumenteres
- Er motivert for å lære, og utholdende nok til å gjennomføre læringsarbeidet
- Selvtillit og personlig trygghet til å påta seg læringsarbeidet
- Mot og evne til å bruke sin egen kreativitet.

Snakk sammen rundt bordet du sitter ved. Hva blir viktig da?

Etter vi har sett denne filmen, snakk sammen rundt bordet - ca 10 min

Skolens mandat og vårt mål er at elevene våre skal vokse opp som robuste individer med god selvfølelse og de beste forutsetninger for å mestre livet, og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.

Den vanskelige voksenjobben

Dette skal vi gjøre sammen. Hvordan skal få til det?

Hva krever dette av meg som foresatt?

Hva blir det viktig at jeg som forelder gjør/ikke gjør?

Hva krever dette av de voksne på skolen?

Hva er det viktig at skolen gjør/ikke gjør?

Hvordan kan skolen støtte meg og jeg støtte skolen?

Hvordan kan vi voksne samarbeide om dette?

De viktige voksne

5 råd til de voksne

Tenk dere en situasjon der en av dere er mor eller far (A) til en elev som opplever at hen utestengt av en eller flere elever i klassen. Og tenk dere at en av dere er mor eller far (B) til den eller de som er anklaget for å utestenge.

1. Hvordan vil du som A kommunisere dette til den eller deres foresatte?
 2. Hvordan vil du som B ta imot en slik beskjed?
 3. Hva tenker dere (A og B) at kan være det beste utfallet av denne dialogen? *Hva ønsker A at skal skje og hva ønsker B at skal skje i etterkant?*
 4. Hvordan vil dere (A og B) snakke med barna deres om dette hjemme?
 5. Hvordan ønsker eller forventer dere at skolen bidrar, støtter og konkret gjør for å håndtere dette?
-

Hva gjør vi på skolen?

- [Skolens arbeid med et inkluderende læringsmiljø](#)
- Utviklingsarbeid i personalet og med støtte og hjelp fra Høgskolen i Innlandet
- Arbeid med fellesskapende didaktikk
- [Livet og sånn](#)
- Felles arbeid med kompetansepakken fra UDIR - Trygt og godt skolemiljø
- Tett oppfølging og kollegasamarbeid om enkeltelever og grupper
- Aktiv innsats for å hjelpe elevene med relasjonsbygging
- Setter grenser og veileder og støtter elevene i utvikling av sosiale ferdigheter
- Fasiliterer for mulighet til å følge opp elever umiddelbart hvis de har behov for samtale, støtte eller annen oppfølging
- Møter elever som føler seg utrygge hvis eleven ønsker det
- Følger opp elever som krenker andre når de kommer til skolen
- Møter elever som føler seg utrygge til samtale om morgenen, hvis eleven ønsker det
- Ledelsen hilser på alle elever i porten hver morgen
- Inviterer foresatte til dialog og samarbeid om enkeltelever og læringsmiljøet og fellesskapet

Hva gjør vi IKKE på skolen?

- Vi sender ikke elever “på gangen”
 - Vi nekter ikke elever å begynne på DNS
 - Vi utviser ikke elever utover det som det er hjemmel for i lov og regelverk
 - Vi involverer ikke andre foreldre i saksgangen i skolemiljøsaker, utover det som reguleres av lov og regelverk
 - Vi forhåndsdømmer ikke elever og stempler ikke elever som “slemme”
 - Vi tar ikke “side” i konflikter mellom elever
 - Vi straffer ikke elever, vi er opptatt av å forstå mekanismene bak atferden og å se læringspotensialet i enhver situasjon
 - Vi fordeler ikke skyld, men ansvar
-

Til slutt:

Våre verdier og våre forventninger og ønsker for vårt samarbeid med dere:

- At vi jobber sammen for å skape best mulig læringsmiljø for alle elevene ved DNSMálaga
- At alle barn på DNSMálaga får god hjelp av voksne som samarbeider for å finne løsninger som er gode for alle
- At alle voksne i og rundt DNSMálaga skal bidra til alle elever ved DNSMálaga føler at de er inkludert og hører til på skolen sin, uavhengig hvor lenge de skal være her.
- At alle voksne i og rundt DNSMálaga anerkjenner alle elevers følelser, uten å kritisere eller snakke negativt om andre elever eller voksne
- At vi står sammen om å sette grenser, styrke og veilede elevene våre for å støtte dem i deres sosiale utvikling.
- At vi samarbeider om å ruste elevene våre til å mestre motgang og utfordringer og at vi støtter hverandre i dette når ting blir vanskelige

- At alle foresatte tar kontakt med oss hvis de opplever at noen barn ikke har det bra på skolen
- At alle foresatte tar kontakt med oss hvis barnet deres forteller om noe hjemme som de ikke forstår og som kanskje skaper engstelse eller frustrasjon
- At alle foresatte blir tatt på alvor når de tar kontakt med oss
- At skolen møter foresatte på en måte som gjør at de får tillit til at skolen gjør sitt ytterste for å ivareta deres barn
- At skolen og hjemmet alltid skal møte hverandre med en lyttende holdning, forståelse og gjensidig respektfull kommunikasjon om vanskelige saker

Mer fagstoff, informasjon og inspirasjon:

[Foreldresamarbeid - til det beste for elevene](#)

[Læringsmiljø og relasjoner - Thomas Nordahl](#)

[Livet og sånn](#)

[Mobbing og følelser](#)

[Watch Brainchild | Netflix Official Site](#)

[Det andre paradigmet - Hva forteller nyere mobbeforskning oss?](#)

[Sårbar og robust, med god sjølvfølelse](#)

[Deltakelse, tilhørighet og vennskap](#)

[God voksen for barn](#)

[Brosjyre skole-hjem for godt læringsmiljø .pdf](#)